

NORGES HØYESTERETT

Den 10. januar 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Kallerud, Bergh og Østensen Berglund i

HR-2023-74-U, (sak nr. 22-161510SIV-HRET), sivil sak, anke over dom:

Man Truck & Bus Norge AS

(advokat Morten Alexander Méd Daae)

mot

Kystavfall AS

(advokat Ole-Andreas Refsnes)

avsagt slik

D O M :

- (1) Saken gjelder daglig leders myndighet og legitimasjon etter aksjeloven §§ 6-32 og 6-33 til å inngå avtaler på vegne av et aksjeselskap.
- (2) Kystavfall AS ved daværende daglig leder inngikk i 2019 flere kontrakter med Man Truck & Bus Norge AS (MAN) om kjøp av lastebiler. Først ble det inngått en avtale om en lastebil med krokløft. Da det senere viste seg at denne bilen ville bli for høy, ble det inngått en endringsavtale om å bygge den om til en liftdumper og en samtidig avtale om kjøp av en annen bil med krokpåbygg. Alle avtalene er signert av daglig leder alene på vegne av Kystavfall.
- (3) Bilen med krokpåbygg ble levert. Etter kommunikasjon mellom et styremedlem i Kystavfall og MAN ble det etter hvert opplyst at Kystavfall ikke kunne ta imot den andre bilen. MAN gjennomførte et dekningsalg med et tap på 490 000 kroner og tok senere ut søksmål med krav om dekning av dette beløpet.
- (4) Trøndelag tingrett avsa 29. mars 2022 dom med slik domsslutning:
 - « 1. Kystavfall AS frifinnes.
 2. Man Truck & Bus Norge AS dømmes til innen fjorten dager fra forkynt dom, å betale kroner 152.696,-, med tillegg av merverdiavgift, i erstatning til Kystavfall AS for sakskostnader.»
- (5) Tingretten fant at avtalene om bil nr. 2 ikke var bindende for Kystavfall. Retten mente at daglig leder hadde gått ut over sin kompetanse, og at reglene i aksjeloven § 6-33, jf. § 6-32, ikke ledet til at avtalen var bindende.

- (6) Frostating lagmannsrett avsa 23. september 2022 dom med slik domsslutning:
- «1. Anken forkastes.
 2. MAN Truck & Bus Norge AS betaler til Kystavfall AS 156 010 – etthundreogfemtisekstusenogti – kroner i sakskostnader for lagmannsretten innen 2 – to – uker fra forkynnelse av denne dom.»
- (7) Lagmannsretten kom til samme resultat som tingretten.
- (8) *Man Truck & Bus Norge AS* har anket til Høyesterett. Anken gjelder bevisbedømmelsen og rettsanvendelsen. Det er blant annet anført at daglig leder ikke har gått ut over sin kompetanse, og at legitimasjonsvurderingen etter aksjeloven § 6-33, jf. § 6-32 er feil.
- (9) *Kystavfall AS* har tatt til motmæle og har fremhevet at lagmannsretten basert på korrekt bevisbedømmelse og korrekt rettsanvendelse er kommet til riktig resultat.
- (10) *Bilimportørenes Landsforening* har inngitt et skriftlig innlegg til belysning av allmenne interesser, jf. tvisteloven § 15-8.
- (11) Ved brev 20. desember 2022 ble partene varslet om at Høyesterett vurderte å oppheve lagmannsrettens dom etter tvisteloven § 30-3 andre ledd bokstav d. MAN har gitt uttrykk for at det fremstår som prosessøkonomisk fornuftig at dommen oppheves av ankeutvalget. Kystavfall gjør gjeldende at det ikke er grunnlag for å oppheve lagmannsrettens dom. Det er fremhevet at de svakhetene som foreligger ved dommen, ikke tilsier at den bør oppheves. Svakhetene har ikke hatt noen betydning for resultatet.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anke over dom ikke kan fremmes til behandling i Høyesterett uten samtykke etter tvisteloven § 30-4. Uavhengig av om slikt samtykke gis, kan ankeutvalget oppheve en dom «dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at det er grunnlag for oppheving», jf. tvisteloven § 30-3 andre ledd bokstav d.
- (13) Regler om aksjeselskapers representasjon utad finnes i aksjeloven § 6-30 flg. Utgangspunktet etter § 6-30 er at det er det samlede styret som representerer selskapet og har rett til å inngå avtaler på vegne av selskapet – tegne dets firma.
- (14) Etter § 6-31 kan styret gi styremedlemmer, daglig leder eller navngitte ansatte rett til å tegne selskapets firma. Hvem som tegner selskapets firma – har signaturrett – skal være registrert i Foretaksregisteret, se foretaksregisterloven § 3-1 første ledd nr. 6.
- (15) Selv om daglig leder ikke er gitt rett til å tegne selskapets firma, kan han eller hun opptre på selskapets vegne etter bestemmelsen i § 6-32, som lyder slik:
- «Daglig leder representerer selskapet utad i saker som inngår i den daglige ledelse.»
- (16) Hva som inngår i den daglige ledelsen, er regulert i aksjeloven § 6-14. Her følger det blant annet av andre ledd at denne ikke omfatter «saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller stor betydning».

- (17) I Kystavfall var daglig leder ikke gitt signaturrett. Hans myndighet var dermed regulert av aksjeloven § 6-32, jf. § 6-14.
- (18) Lagmannsretten kom, som tingretten, til at den daglige lederen ved å inngå avtalene om lastebil nr. 2 gikk ut over området for den daglige ledelsen i Kystavfall, og at han dermed overskred sin kompetanse. Ankeutvalget går ikke inn på dette spørsmålet.
- (19) At daglig leder har gått ut over sin myndighet, medfører ikke uten videre at selskapet er ubundet av avtalen. Dette reguleres av aksjeloven § 6-33, som lyder slik:
- «Har noen som representerer selskapet utad etter reglene i §§ 6-30 til 6-32 ved disposisjon på selskapets vegne gått ut over sin myndighet, er disposisjonen ikke bindende for selskapet når selskapet godtgjør at medkontrahenten forsto eller burde ha forstått at myndigheten ble overskredet, og det ville stride mot redelighet å gjøre disposisjonen gjeldende.»
- (20) For at selskapet skal være ubundet av en avtale inngått av daglig leder, må selskapet altså godtgjøre at den andre parten i avtalen forsto eller burde forstått at daglig leders myndighet ble overskredet. I tillegg kreves at det ville stride mot redelighet å gjøre avtalen gjeldende.
- (21) Ved sin drøftelse av om vilkårene i aksjeloven § 6-33 er oppfylt for disposisjonen som er foretatt av daglig leder i dette tilfellet, viser lagmannsretten til reglene i foretaksregisterloven. Retten siterer en uttalelse fra lovforarbeidene om at opplysninger i registeret «forutsettes å være allment kjent, og at tredjemann selv må ta konsekvensene dersom han ikke skaffer seg kunnskap om det som finnes innført i registeret». Deretter uttaler lagmannsretten:
- «I Karnovs lovkommentar av 20. mars 2022 til aksjeloven § 6-33 punkt 5 uttales det at dette kan forstås som at medkontrahenten «forstod» at myndigheten var overskredet dersom dette fremgår av foretaksregisteret. Det fremgår videre av samme lovkommentar at hvorvidt en disposisjon ligger innenfor et selskaps virksomhetsangivelse av og til kan bero på en tolkning av vedtektene, og at der kunnskap er betinget av tolkning kan det ikke stilles et like strengt krav. I vårt tilfelle betinger derimot ikke de registrerte opplysningene noen form for tolkning. Det fremgår klart av vedtektene at daglig leder ikke har signaturrett. Slik lagmannsretten vurderer betydningen av foretaksregisterloven trekker dette i retning av at MAN ikke kan anses å være i aktsom god tro.»
- (22) Lagmannsretten må forstås slik at den ved vurderingen av om MAN burde forstått at daglig leder i Kystavfall overskred sin myndighet, legger vesentlig vekt på at daglig leder ikke var registrert med signaturrett. Dette er en uriktig sammenblanding. Som det fremgår av aksjeloven § 6-31 og § 6-32, kan myndighet for daglig leder til å binde selskapet følge *enten* av han eller hun har signaturrett, *eller* av at avtalen ligger innenfor den daglige ledelsen. Spørsmålet som lagmannsretten skulle ta stilling til, var om MAN forsto eller burde ha forstått at avtaleinngåelsen i dette tilfellet lå utenfor den daglige ledelsen. For dette spørsmålet har det ikke avgjørende betydning om daglig leder hadde signaturrett.
- (23) Dette innebærer at lagmannsretten ved vurderingen av om MAN var i aktsom god tro, har bygd på en uriktig lovanvendelse. Rettens drøftelse må forstås slik at vurderingen på dette punktet har hatt sentral betydning for konklusjonen om at Kystavfall etter reglene i aksjeloven § 6-33 ikke er bundet av den inngåtte avtalen.
- (24) Ankeutvalget finner det ut fra dette enstemmig klart at lagmannsrettens dom må oppheves.

- (25) Når lagmannsrettens dom oppheves, har MAN vunnet saken for ankeutvalget og har krav på dekning av sine sakskostnader etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd. Det er ikke grunn til å anvende unntaksregelen i § 20-2 tredje ledd.
- (26) MAN har krevd dekket 48 900 kroner i salær. Kostnadene anses nødvendige, jf. tvisteloven § 20-5, og kravet tas til følge. I tillegg kommer rettsgebyret med 14 676 kroner.

S L U T N I N G

1. Lagmannsrettens dom oppheves.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler Kystavfall AS til MAN Truck & Bus Norge AS 63 576 – sekstitretusenfemhundreogsyttiseks – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen.

Espen Bergh
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)